

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Krempey w przedmiocie ochrony lasów.

Wysoki Sejmie!

Wniosek będący przedmiotem niniejszego sprawozdania posługuje się w motywach jaskrawymi przykładami trzebienia lasów w pojedynczych wypadkach — a wyciągając z tychże konkluzye, przedstawia środki, które przez mylne lub jednostronne tychże tłumaczenie mogłyby w danym razie spowodować niekorzyści dla jednostek i dla stosunków ekonomicznych kraju.

O ile bowiem trzebienie lasów i zmniejszanie powierzchni leśnej, głównie w okolicach bezleśnych, lub o rzadkiem zakrzewieniu jest szkodliwym tak ze względu na potrzeby lokalne, jak klimatyczne, o tyle znowu racjonalne i warunkom lokalnym odpowiadające przeistoczenie kultur leśnych na inne, w okolicach o znaczniejszem zakrzewieniu, nietylko za ekonomicznie szkodliwe, lecz nawet za ekonomicznie wskazane uważanem być może. W kraju naszym znajdują się przestrzenie o bardzo nierównem zalesieniu, nadając im przy wybitnej zmianie warunków ekonomicznych także charakter zupełnie odmienny.

Różnica w stosunkach powierzchni leśnej do innych kultur w pojedynczych powiatach jest znaczna. Są bowiem powiaty, posiadające w lasach zaledwie 7% ogólnej powierzchni, gdy inne wykazują 44% tejże.

W stosunku do zalesienia zmienia się także wartość produktów leśnych, które w jednej okolicy bywają przepłacane, w innej zaś żadnego nie znajdując odbytu, czynią niemal ciężarem posiadanie takiej przestrzeni leśnej. O ile więc w pierwszym wypadku ochrona lasów i staranna nad niemi opieka pod każdym względem jest potrzebną, o tyle w drugim przeistoczenie kultur leśnych na inne w miarę odpowiednich warunków za ekonomicznie wskazane uważać należy.

Komisyja gospodarstwa krajowego łącząc się z wnioskodawcą w pojęciach o potrzebie przeciwdziałania wyniszczeniu lasów, nie uważa jednak za właściwe powoływać się na pojedyncze wypadki, wychodząc z założenia, że c. k. Rząd, świadomy swych obowiązków, potrafi w każdym poszczególnym wypadku roztoczyć opiekę na podstawie dziś obowiązujących ustaw, przyznających mu szeroką ingerencyę w sprawach leśnych. Przy obowiązku ciężącym na posiadaczach lasów przedkładania planów gospodarstwa i kulturowania wyrąbanych parcel, nad czem władze rządowe wykonują nadzór, pojawiające się nadużycia mogą występować tylko wyjątkowo.

Wypadki takie nie stanowią jednak dostatecznego powodu do podjęcia jakichkolwiek zasadniczych zmian, lub do zaostrzenia istniejących przepisów.

Niewątpliwie obowiązkiem ciał ustawodawczych jest ochraniać społeczeństwo od szkód, mogących dlań wyniknąć z powodu nadużycia jednostek, ale zadaniem jego jest również nie stawiać trudności w rozwoju zdrowych stosunków ekonomicznych, a to tem więcej, ile że obecne przesilenie rolnicze, każde możliwe, do podźwignięcia się jednostek zmierzające ułatwieniem wskazanem czyni.

Gdy więc, z pominięciem wyjątkowych wypadków bezmyślnego pustoszenia lasów, w ostatnich latach postępowaniu władz bądźto przy uwzględnianiu podań o korczunki, bądź też przy wykonywaniu nadzoru nad ochroną lasów nietylko nie zarzucić nie można, lecz przeciwnie dają się słyszeć utyskiwania na zbyt ścisłe i pełne pedantycznego rygoru wykonywanie tego nadzoru, komisya gosp. kraj. uważa za zbyt czyste, wnioski p. Krempy zalecić Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia, natomiast jednak chętnie przyłącza się komisya do intencji wnioskodawcy zwrócenia uwagi c. k. Rządu na potrzebę roztoczenia starannej opieki nad lasami ochronnymi w górach Karpackich. Wprawdzie zabiegi i starania w tym także kierunku nie dadzą się zaprzeczyć.

Regulacya potoków górskich i połączona z tem potrzeba zalesienia stoków, obciążają rok rocznie budżety krajowe i państwowe, dając tem samem świadectwo szczerej intencji zażegnania złego, wywołanego nieogłędnością w dawniejszych czasach, a to głównie w lasach, stanowiących własność gmin, położonych w górach. Gdy jednak nawoływanie do bacności i czujności stać się może bodźcem do raźniejszego postępu w odnośnych pracach, przyspieszając tem samem chwilę zabezpieczenia ludności przed grożącymi jej szkodami, Komisya gosp. kraj. przeto pozwala sobie zalecić Wysokiemu Sejmowi uchwalenie rezolucyi, wzywającej c. k. Rząd do skuteczniejszej i wydatniejszej w tym względzie opieki.

Co do ustępu znajdującego się w motywach wnioskodawcy, a dotyczącego wydm piaszczystych, sądzi komisya, że pomijając już wszelkie dawniejsze postanowienia, choćby tylko tegoroczne sprawozdanie Wydziału kraj., odnośne sprawozdanie Komisji gosp. kraj. i uchwała Wysokiego Sejmu dotyczące tej sprawy, wystarczają, by wszelką w tym względzie dalszą akcyę uznać za zbyt czystą.

Idąc jednak za myślą wnioskodawcy, Komisya gosp. kraj. wyraża zdanie, że konserwacya lasów nietylko na bacznem przestrzeganiu odnośnych przepisów polega. Wielkie w tym kierunku znaczenie dla okolic ubogich w drzewo opałowe może mieć dostarczenie ludności węgla kamiennego, mogącego wytworzyć skuteczną konkurencyę dla zbyt drogiego drzewa. Zużytkowanie tego materiału opałowego jest tem więcej na czasie, że wedle sprawozdania Komisji górniczej produkcyja węgla krajowego, z każdym rokiem szersze przybiera rozmiary, mogłaby zarówno potrzebom ludności, jakoteż wymogom budzącego się w kraju przemysłu uczynić zadość. Byłoby to niezawodnie tak z korzyścią producenta, jak konsumenta. Korzyści jednak wyniknąć ztąd mogące a to dla przemysłu górniczego przez ułatwiony i zapewniony odbył, dla konsumenta w okolicach bezlesnych zaś przez dostarczenie tańszego materiału opałowego, zależnemi są od taryfy przewozowej na kolejach państwowych. Koszta transportu nadmiernie wysokie, a ze względu na największą odległość bezlesnego Podola tamże najwyższe i najuciążliwsze, nie pozwalają obecnie odpowiednio wyzyskać i zużytkować owych naturalnych płodów bogactwa krajowego.

Aby z nich korzystać, koniecznem jest obniżenie taryf na kolejach, których zmniejszony w ten sposób dochód znaczniejszym ruchem przemysłowym i wyższym dobrobytem ludności wielokrotnie pokrytym być może.

W równej, a w danych warunkach w wyższej nawet mierze może torf oddać znakomite usługi, dostarczając ludności zamieszkującej okolice o słabem zalesieniu łąnego materiału opałowego. Chodzi jeno o wskazanie sposobów eksploatacyi tego materiału, mogącego stać się dobrodziejstwem dla bezleśnych okolic.

Tylko brak przedsiębiorczości, właściwy naszej ludności i nieznajomość wyzyskania darów natury są przyczyną, że ta gałąź przemysłu leży odłogiem. Pobudzenie jej do życia należy ująć w energiczną i celów świadomą rękę, a to przez wskazanie sposobów eksploatacyi i przez odpowiednio zorganizowaną zachętę. Komisya gosp. kraj. wyraża przekonanie, że Wydział krajowy po dokładnem tej sprawy zbadaniu, mógłby najnsadniej nadać jej odpowiedni kierunek. Na tem też polegając zdaniu pozwala sobie komisya przy równoczesnem powołaniu się na poprzednie ustępy niniejszego sprawozdania przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, by staranną otoczył opieką lasy ochronne w górach Karpackich.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, by z szczególnem uwzględnieniem okolic bezleśnych obniżył taryfy przewozowe dla węgla kamiennego na kolejach państwowych, a to do takiej miary, któraby dozwalała, by ten materiał opałowy mógł skutecznie konkurować z drzewem opałowym w okolicach o słabem zadrzewieniu.

III. Sejm wzywa Wydział krajowy, by przy pomocy swego inżyniera fachowego nie spuszczał z uwagi dalszych badań dotyczących użycia torfu jako materiału opałowego.

Lwów, dnia 28. stycznia 1896.

Zastępa przewodniczącego :
Stan. Stadnicki w. r.

Sprawozdawca :
Vivien w. r.

